

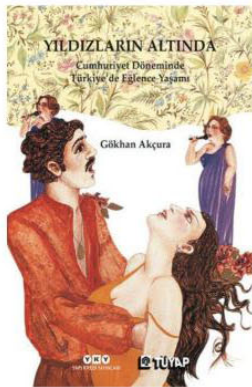
Gökhan Akçura arşivinden, 'Denizkızı' lakaplı Eftelya, eşi kemani Sadi İşlay, tamburi Refik Fersan, klarnet Şeref ve arkadaşlarıyla, 1934.

Eğlence tarihimize dair kılavuz bir kitap

Gökhan Akçura tarafından yayıma hazırlanan 'Yıldızların Altında: Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye'de Eğlence Yaşamı' kitabı Osmanlı'nın son döneminden günümüze eğlence yaşamımızı mercek altına alıyor.

■ İnsanoglu tarih boyunca içinde yaşadığı toplumun sosyal, siyasi ve ekonomik hâlleri ile gelenek, görenek ve inançları doğrultusunda bir eğlence yaşamı oluşturmuştur. Eğlence hayatındaki değişimler ve farklılıklar, ülkelerin nasıl bir dönüşüm geçirdiğinin de en belirgin göstergeleri olarak karşımıza çıkar. Son yıllarda eğlenmeyi, birlikte ve hoşça vakit geçirmeyi unutan bir toplum olsak da ülkemizin modernleşme yolundaki uzun serencamında hayli renkli bir eğlence tarihimizin olduğu bilinmektedir.

Geçtiğimiz yılın son günlerinde Gökhan Akçura'nın Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan 'Yıldızların Altında: Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye'de Eğlence Yaşamı' adlı kapsamlı çalışma,

568 Sayfa-340 TL

tarih boyunca renkli eğlence hayatımızdan sahneleri gözler önüne seren bir eser olarak önemli bir boşluğu doldurdu. Zira yazarının da önsözde belirttiği üzere Osmanlı döneminde başlayan geleneksel eğlence hayatımızı ve bilhassa seyirlik oyunlarımızı ele alan müstakil pek çok çalışma bulunmasına rağmen Cumhuriyet döneminden itibaren eğlence kültürümüzü ele alan derli toplu bir çalışmanın olmaması büyük bir eksiklikti.

Kitabı önemli kılan birkaç özelliği var. Birincisi Cumhuriyet Dönemi'nde eğlence hayatımızı bütün yönleriyle kuşatıcı bir şekilde ele alan ilk çalışma olması. Yazar, kitabın ilk bölümünde eğlence hayatımızı Batılılaşma serencamımızı da özetleyerek gözler önüne seriyor. Başta Beyoğlu ve çevresinde gelişen eğlence kültürü, karnavallar, tiyatrolar, ramazan ve eğlence, sirkler, Beyaz Ruslar... bu bölümün alt başlıklarından yalnızca bazıları.

Çalışmanın diğer bölümleri Cumhuriyet dönemine ayrılmış ki kitabı özgün kılan niteliği de bu noktada ortaya çıkıyor. Eğlence yaşamımızın yalnızca Osmanlı'dan ve İstanbul'dan ibaret olmadığı; yeni kurulan devletin, Ankara'nın ve İzmir'in eğlence hayatımızdaki yerini göstermesi bakımından da eser önem taşıyor. Cumhuriyet baloları, tangolar, halkevlerinin eğlence hayatımızdaki yeri, operetler, gazinolar, sihirbazlar, yazlık sinemalar, yılbaşı eğlenceleri, açık hava tiyatroları, lunaparklar, televizyonun hayatımıza girişi, caz müziği etrafındaki eğlenceler kitabın diğer altı bölümünde hoş anekdotlarla okura sunuluyor.

Kitabı farklı kılan bir diğer unsur, başta gazetelerden ve dergilerden olmak üzere dönemin eğlence kültürünü yansıtan çok sayıda fotoğraf, afiş ve resim gibi malzeme yer vermesi. Bu özelliği de 'kültür tarihi, sosyal tarih' olarak okuyabileceğimiz kitabı göze de hitap eden bir 'tarih şöleni'ne dönüştürüyor. -NECATİ TONGA

'KİMİ OKURKEN EĞLENİR KİMİ FUTBOL İZLERKEN'

■ İstanbul kültür tarihine dair yayımladığı kitaplardan bildiğimiz Akçura, kitabın önsözünde 'eğlence' kavramının kapsayıcılığına da göz önünde bulundurarak eserin çerçevesini nasıl çizdiğini şu cümlelerle açıklıyor: "Eğlence, bir açıdan da çok geniş bir kavramdır. Kavramların peşine takılmayı bırakıp bizim için neler eğlencelidir, diye bir an düşünelim. Herkes için değişebilir bu elbette. Ama sadece kendimizi değil, diğer insanları da düşündüğümüzde, eğlence sözcüğünün hudutları iyice genişliyor. Kimi kitap okurken eğlenir, kimi kumar oynarken... Kimi futbol maçında eğlenir, kimi horoz dövüştürürken... Kimi içki içerek eğlenir, kimi dedikodu yaparken... Bu genişlikte gidersek eğlence konulu bir kitabın günlük yaşamın hemen hemen tüm alanlarını ele alması gerekecek. Ama bu genişliğin de eğlence yaşamını zaman zaman belirlediğini unutmamalıyız."